

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün: “Cumhuriyetin birinci yüzyılında çözülemeyen en önemli sorun yargı ve hukukun üstünlüğüdür”

Daha İyi Yargı Derneği'nin, “A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu”nu iş ve hukuk dünyasına anlatmak için başlattığı “Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları”nın 14'üncüsü, 18 Ekim 2023 Çarşamba günü Van'da gerçekleşti. Önceki Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları, sırası ile Denizli, İzmir, Bursa, Mersin, Edirne, İstanbul, Hatay, Kayseri, Çanakkale, Gaziantep, Konya, Antalya ve Diyarbakır'daydı.

Ekonomi ve hukuk buluşmalarının temel konusu olan yargı reformuna, Van'dan itibaren “sivil anayasa” da eklendi. “Sürdürülebilir büyüme için daha iyi yargı ve sivil anayasa” başlıklı buluşmanın açılışında DOĞUSİFED Yönetim Kurulu Üyesi Av. Muazzez Çağlar Kesici ve DOĞUSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Müslüm Erbay konuştu.

Ardından, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fatih Özatay “ekonomide bizi neler beklediğini”, Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün de “ekonomik istikrar için daha iyi yargının gereği”ni anlattı.

Buluşmanın son bölümünde ise Ekonomi Gazetesi Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Güldağ'ın moderatörlüğündeki panelde, DOĞUSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Müslüm Erbay, Van Ticaret ve Sanayi İş Dünyası Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Zahir Kandaşoğlu ve Van Barosu Başkanı Av. Sinan Özaraz, iş ve hukuk dünyasının beklenti ve önerilerini aktardı. Katılımcıların konuşmalarında öne çıkanlar şöyle:

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün:

Türkiye Cumhuriyeti'nin birinci yüzyılında çözemediği en önemli sorun yargı ve onun doğal sonucu olarak hukukun üstünlüğüdür. Halkın ihtiyacına uygun kaliteli hizmet üreten, etkin ve verimli çalışan, şeffaf, kendisi hukuka en üst derecede riayet ederek örnek olan bir yargı sistemi kurulamamıştır. Her sene açılan davaların yarısından fazlası sonraki yıla devretmekte, görece basit davalar bile en yetkin mahkemelerde yıllarca sürmekte, makul sürede yargılanma hakkı sistematik olarak aksamaktadır.

Yargı sorununun giderek kötüleşmesi ve yargının olağan işlevini özgürce yerine getiremez olması devlet yönetiminde istikrarın bozulmasına, yönetimde savrulmalara, zaman zaman kırılmalara, ileri ve geri gidişlere neden olmuştur. Devlet yönetiminde istikrarsızlığa ek olarak yargının sorunları nedeniyle hukuk güvenliğindeki endişeler ekonominin gelişimini baskılamıştır. Halk son derece girişimci olmasına karşın, ekonominin yaklaşık %90'ının teşkil eden aile işletmeleri ve görece küçük işletmeler profesyonel ve kurumlaşmış yönetime geçememiş, konsolide olarak büyümesi gereken işletmeler doğal ortakları ile birleşemeyerek cüce kalmıştır. Sonucunda ölçek üretimi, üretimde katma değer artışı seviyesi gerilerde kalmış, ciddi kaynak ve fırsat israfları ortaya çıkmıştır. Bu ve benzeri sorunlar, makro ekonomide fiyat istikrarının sağlanamaması istikrarlı büyümeye ve refahı kalıcı artırmaya engel olmuştur.

Devlet ve ekonomi yönetiminde istikrarsızlıkla birlikte yargı ve hukuk düzenine itimatsızlık ülkeye olağan şartların üzerinde maliyetler yüklemektedir. Ülkemiz yargı ve yönetim sorunları nedeniyle olağan piyasa şartlarının çok üzerinde kredi faizi ödemek zorunda kalmaktadır. Buna ilaveten yargı bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğü alanında sorunlar uluslararası alanda giderek kötüleyen ülke algısı ülkemizin uluslararası sadece ekonomik değil siyasi ilişkilerini de olumsuz etkilemektedir. Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) üyeliğinin önündeki en önemli engel, yargı ile temel hak ve özgürlükleri ilişkin 23 ve 24 no'lu başlıklardaki sorunlardır. Bu sorunlar aynı zamanda ülkemizin resmi üyesi olduğu Avrupa Konseyi ile AB nezdindeki ve genel olarak uluslararası alandaki yerini ve rolünü NATO üyeliği gibi güvenlik imkanları ve yeri ile sınırlandırmaktadır. Ülkemizin askerleri NATO görevlerinde yüksek kabul görürken, ülkemizde üretilen mallar AB içinde serbestçe dolaşırken bunları üreten iş insanları, tacirler ve sivillerin Schengen vizesi almakta zorlanması içinde bulunduğumuz yargı ve hukuk ile güvenlik asimetrisi nedeniyledir.

Türkiye bu sorunlar nedeniyle bir üyesi olduğu Batı toplumunda önyargı ile karşılanmakta öte yandan gerçek potansiyelini gerçekleştirmekten mahrum kalmaktadır. Türkiye, sahip olduğu tarihi, kültürel, coğrafi ve demografik zenginliği ile yüksek gelir grubu ülkeler arasında olması gerekirken orta gelir ve orta demokrasi tuzaklarını aşamamakta, milli geliri ve refah seviyesi olmasının dördte biri seviyesinde kalmış bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin sorunları Türkiye'nindir. Türkiye bu sorunları çözebilecek yetkin ve yeterli insan kaynaklarına sahiptir. Ülkemizin sorunlarını çözmek de hepimize düşen sorumluluktur. Bütün bu sorunlara akıl ve mantık ile yaklaşmak ve bilimsel çözümler bulmak gerekmektedir. Türkiye'nin köklü sorunlarının çözümüne yargı ve hukukun üstünlüğü sorunları ile başlamak zorunludur. Zira yargı ve hukuk sorunları diğer sorunların tamamının ana sebebidir ve bu sorunların çözümü diğer sorunların çözümünün de anahtarıdır.

Yargı sorununu çözmek güçler ayrılığı sorununu da kendiliğinden çözerek, soruşturma izinlerini kaldırmak hukukun üstünlüğünü en üst seviyelere çıkararak, Türkiye'nin kısa zamanda ileri bir hukuk devleti ve demokrasi olmasını milli geliri kısa sürede dört-beş katına çıkarmayı ve kısa sürede bir refah devleti olmasını sağlayacaktır.

Prof. Dr. Fatih Özatay:

Türkiye, seçim öncesine uygulanan politikalar nedeniyle Çok yüksek enflasyon yaşıyor, cari işlemler açığından doğan finansman ihtiyacını normal kanallardan sağlamakta zorlanıyor, Bütçe açığı (yarıya yakını deprem harcamaları nedeniyle) çok fazla, Türkiye'ye ilişkin risk algısı yüksek. Bunlar Türkiye'nin kısa vadedeki temel sorunları.

Kısa-orta vadeli istikrar sorunun yanı sıra bir de uzun yıllardır süren temel bir sorun var. Türkiye, zengin ülkelerle arasındaki refah farkını bir türlü kapatamıyor. Bu olgu, günlük tartışmalarda ön plana çıkan para, maliye ve finansal istikrar politikalarının çok ötesinde 'derin' sorunlarla ilişkili. Bu da Türkiye'nin uzun vadedeki temel sorunu.

Bu çerçevede üç önemli soru ön plana çıkıyor. Birincisi, zengin ülkelerle aramızdaki refah farkını azaltmak için neler yapılabilir? İkincisi, yargı reformunun ekonomimizi yeniden rayına oturtma ve sonra da atağa kaldırma sürecinde oynayabileceği rol ne olabilir? Üçüncüsü, önümüzdeki dönemde kısa vadeli sorunları nasıl azaltabiliriz?

DOĞUSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Müslüm Erbay:

Kalkınma yolunun Anadolu'dan geçtiği bilinciyle yargının bağımsızlığını, hukukun üstünlüğünü ve ileri demokrasiyi, güçlü ekonominin ve yüksek refahın olmazsa olmaz şart olarak görüyoruz. Şeffaflık ve hesap verebilirliği önemsiyoruz. Sürdürülebilir kalkınmanın, istikrarlı büyümenin güvencesi ileri bir hukuk devleti ve demokrasidir. Bu bağlamda, başta ifade özgürlüğü olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin korunması

esastır. Ancak, doğruya doğru, yanlışa yanlış demek adına, ekonomi ve hukuk açısından mevcut durumun çok da iyi olduğu söylenemez.

DOĞUSİFED Yönetim Kurulu Üyesi Av. Muazzez Çağlar Kesici:

Ekonomik refahın bütün topluma eşit ve adil bir şekilde yayılması için hukuk ve ekonominin birbirini tamamlaması esastır. Ekonomik sistemin sağlıklı işleyebilmesi, ihtiyaçların karşılanmasına olduğu kadar, etkili bir hukuk sisteminin varlığına da bağlıdır. Ekonomide adalet, güven ve istikrar ancak ileri bir hukuk devleti ve ileri bir demokrasi ile mümkündür.